

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja

Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lausunto perusopetuslain valtakunnallisten tavoitteiden sekä tuntijaon ja perusopetusasetuksen muutoksesta opetus- ja kulttuuriministeriölle

HEL 2018-007368 T 03 00 00

Helsingin kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kannattaa ehdotusta perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetun asetuksen sekä perusopetusasetuksen muuttamisesta.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala lausuu keskeisistä asetusmuutoksista seuraavaa.

Ehdotus perusopetuksen tavoitteita ja tuntijakoa koskevan valtioneuvoston asetuksen muuttamiseksi

1 luku

6§ Oppivelvollisille annettavan opetuksen tuntijako

Asetusehdotuksen mukaan A1-kielen vuosiviikkotuntimäärää lisätään nykyisestä 16 vuosiviikkotunnista 18 vuosiviikkotuntiin. Vuosiluokille 1-2 muodostuu nivelvaihe, johon lisätyt kaksi vuosiviikkotuntia kohdennetaan. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kannattaa vuosiviikkotuntimäärän kasvattamista.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toteaa, että vuosiluokkien 1-6 kokonaistuntimäärä olisi perusteltua jättää opetuksenjärjestäjän päätöksellä kohdennettavaksi vuosiluokille 1-6 kuitenkin siten, että A1-kielen opetus tulee aloittaa viimeistään 1. vuosiluokan keväällä 0,5 vuosiviikkotunnilla ja sitä tulee antaa vähintään 2 vuosiviikkotuntia vuosiluokkien 1-2 aikana. Näin ollen opetuksenjärjestäjä voisi halutessaan kohdentaa nyt vuosiluokille 3-6 osoitetuista yhdeksästä vuosiviikkotunnista yhden tai useamman vuosiluokille 1-2 siihen kohdennettavien 2 vuosiviikkotunnin lisäksi. Asetusehdotuksessa esitetty nivelvaihe sulkee pois tämän joustavamman mahdollisuuden.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pitää tärkeänä opetus- ja kulttuuriministeriön edellytystä huomioida opetussuunnitelman perustetyössä, että A1-kielen varhentaminen on tarkoitettu kaikille oppilaille sekä suositusta olla lähtökohtaisesti vapauttamatta oppilaita A1-kielen opiskelusta vuosiluokilla 1-2. Osana opetussuunnitelmatyötä on perusteltua

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja

tarkastella kuudennen luokan hyvän osaamisen sekä perusopetuksen päättöarvioinnin kriteerit ja selvittää onko, tarvetta nostaa niiden vaatimustasoa, kun A1-kielen vuosiviikkotuntimäärää lisätään kahdella vuosiviikkotunnilla.

Ehdotus perusopetusasetuksen muuttamiseksi

1 luku

3§ Opetuksen vuosittainen ja viikoittainen määrä

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kannattaa perusopetusasetuksen 3§:n 1 momentin muuttamista siten, että muutoksen myötä perusopetusta annetaan oppilaalle ensimmäisellä ja toisella vuosiluokalla keskimäärin vähintään 20 tuntia viikossa, voimassa olevan 19 tunnin sijaan.

Esityksen taloudelliset vaikutukset

A1-kielen opetuksen varhentaminen on opetuksen järjestäjille laajeneva tehtävä. Opetuksen järjestäjille uusissa ja laajenevissa tehtävissä valtionosuus on 100 prosenttia mainittujen tehtävien laskennallisista kustannuksista. Lisäkustannukset esitetään korvattavaksi osana kuntien peruspalveluiden valtionosuudesta. Asetusehdotuksen mukaan kustannuksissa ei ole huomioitu opettajakoulutus-, tila-, materiaali- tai kuljetuskustannuksia.

A1-kielen opetuksen varhentamisesta aiheutuvat lisäkustannukset tulee kasvatuksen ja koulutuksen toimialan mielestä ottaa täysimääräisesti huomioon valtionosuuden laskennallisissa kustannuksissa opetuksen järjestämisen sekä materiaalikustannusten osalta. Lisäksi tulisi joko laskennallisen valtionosuuden tai muun rahoituksen kautta huomioida tarve opetushenkilöstön täydennyskoulutukselle, jotta voidaan taata, että A1-kielen opetus on laadukasta.

Laadukkaan kielenopetuksen tulee olla toiminnallista ja kehittää oppimaan oppimisen taitoja sekä kasvattaa oppijoiden kielitietoisuutta, kun oppijoina ovat oppilaat, joista kaikki ei vielä osaa lukea ja/tai kirjoittaa koulun opetuskielillä ja kohdekielellä. Lisäksi varhainen kielenoppiminen tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden oppijoiden kohdekielen äänneiden harjoittamiselle. Lisäksi varhennettua A1-kieltä opettavat sekä luokan- että aineenopettajat, joista osalla ei ole kokemusta vieraan kielen opettamisesta.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja

Esityksen muut vaikutukset

A1-kielten kielivalikoiman vaikutus kansalliseen kielivarantoon

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pitää tärkeänä, että oppilailla olisi asetusmuutoksen tultua voimaan tasa-arvoinen mahdollisuus valita opiskeltava kieli useammasta kielivaihtoehdosta riippumatta oppilaan asuinalueesta ja sosioekonomisesta taustasta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ehdotuksessa todetaan, että Suomen koulutusjärjestelmän tuottama kielivaranto on yksipuolistunut. Tätä kehitystä ylläpitää ja ohjaa osaltaan opetuksenjärjestäjien suppea A1-kielivalikoima. Suositusta valita A1-kieleksi muu kuin englanti on mahdollista toteuttaa, jos A1-kielenä voi opiskella ainoastaan englantia. Alueellisen tasa-arvon sekä lapsen kielellisen herkkyyksikauden hyödyntämisen kannalta olisi tarkoituksenmukaista, että oppilailla olisi mahdollisuus opiskella myös muita kieliä kuin englantia A1-kielenä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ehdottaa, että opetuksenjärjestäjä veloitetaan tarjoamaan useampaa kuin yhtä vaihtoehtoa A1-kieleksi, kun koulutulokkaiden määrä kunnassa ylittää 100 oppilasta. Näin koulutulokkaiden A1-kielten valikoima olisi monipuolisempi, mikä kasvattaisi koulutusjärjestelmän tuottamaa kielivarantoa.

A2-kielen asema ja kaksikielinen opetus

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala esittää huolensa A2-kielen asemasta suhteessa A1-kieleen. Nyt ehdotetun muutoksen myötä A1-kielen vuosiviikkotuntimäärä tulee olemaan perusopetuksen päättyessä 18 ja A2-kielen 12. Päättöarvioinnin kriteerit ovat kuitenkin samat sekä A1-että A2-kielille. Lisäksi A1-kielen tuntimäärän kasvaessa on epätodennäköistä, että jatkossa 7. luokalle siirryttäessä A1- ja A2 -kielen oppilaat voitaisiin yhdistää samaan ryhmään. Tämä järjestely on turvannut A-oppimäärän kielten ryhmien jatkumon mahdollisimman monessa kouluyksikössä joustavasti esimerkiksi koulun vaihdon yhteydessä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ehdottaa, että asetusmuutoksen yhteydessä selvitetään myös, miten A2-kielen vuosiviikkotuntimäärää voidaan kasvattaa, jotta se olisi lähempänä A1-kielen vuosiviikkotuntimäärää. Lisäksi tulisi selvittää, voisiko A2-kielen opetus alkaa jo 3. vuosiluokalta. A2-kielen opetuksen vuosiviikkotuntimäärän kasvattaminen ja aloitusajan varhentaminen kannustaisivat valitsemaan monipuolisesti A1-kieliä sekä tuottaisivat vahvempaa kielitaitoa A2-kielenä opiskeltujen kielten osalta, mikä yhdessä vaikuttaisi toivotusti koulutusjärjestelmän tuottamaan kielivarantoon.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja

Lisäksi kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pitää tärkeänä, että kaksikielisen opetuksen kehittämistarpeita tarkasteltaisiin osana muuta kieliohjelman kehittämistä, sillä se tukisi kaksikielisen opetuksen ja varhaiskasvatuksen vakiintumista ja siten kielivarannon kasvua. Kaksikielinen opetus tulisi nähdä laajempänä kohdekielten opetuksena, eikä erillistapauksena.

Liisa Pohjolainen
kasvatuksen ja koulutuksen
toimialajohtaja